

Knihovník specialista pracovník / knihovnice specialista pracovnice správy fondů (kód: 72-016-T)

Autorizující orgán:	Ministerstvo kultury
Skupina oborů:	Publicistika, knihovnictví a informatika (kód: 72)
Týká se povolání:	Knihovník specialista
Kvalifikační úroveň NSK - EQF:	7

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Koncipování revizí a posuzování knihovních fondů v rámci instituce	7
Vytváření koncepcí komplexní péče o knihovní fondy	7
Komplexní správa a organizace knihovního fondu v rámci instituce	7
Vytváření koncepce obsahu a systému stavění, správa a organizace specializovaných (dílčích) knihovních fondů a studoven v knihovnách	7
Ovládání automatizovaného knihovního systému	6
Orientace ve specializovaných elektronických informačních zdrojích	6
Formální a obsahová analýza odborného cizojazyčného textu, rychlé čtení	7
Vzdělávání pracovníků knihoven	7

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam. Zdravotní způsobilost pro vykonání zkoušky není vyžadována.

Některá praktická předvedení, zejména předvedení formou případových studií, jsou zadána předem a odevzdána v požadovaném termínu před vlastní zkouškou (viz specifikace u konkrétních kompetencí). Obhajoba případové studie je součástí zkoušky.

Pro praktické předvedení a písemné ověření je nutné, aby měl uchazeč pro sebe k dispozici počítač zapojený v síti internet a dostupný textový editor. Zvládnutí práce s počítačem a orientace v síti internetu je jednou z prověřovaných obecných kompetencí.

Během zkoušky je prověřována i znalost odborné terminologie. Terminologie používaná při zadávání úkolů i jejich hodnocení musí být v souladu s aktuální terminologií tak, jak ji uvádí Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) vytvářená Národní knihovnou České republiky.

V oblasti knihovnických a informačních služeb a provozu je nutné, aby konkrétní zadání i hodnocení respektovalo aktuální znění platných legislativních norem, zejména:

Občanský zákoník, č. 89/2012 Sb.

Trestní zákoník, č. 40/2009 Sb.

Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)

Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů

Zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon) včetně věcně příslušných vyhlášek v platném znění

Zákon č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích

Zákon č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického textu a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon)

V oblasti katalogizace je nutné, aby konkrétní zadání i hodnocení respektovalo aktuální katalogizační standardy, které určuje Národní knihovna České republiky. V případě, že se prověřuje znalost bibliografického záznamu v rozsahu MARC21 (MACHINE-Readable Cataloging) formátu, pracuje se v rámci ověření pouze v rozsahu polí stanovených standardem „minimální záznam pro souborný katalog“, který stanovuje Národní knihovna České republiky.

Pokud je v rámci ověření požadováno vyhledávání, pak není-li uvedeno jinak, je požadováno vyhledávání ve volně přístupném internetu.

Veškeré podklady využitelné pro ověření konkrétní kompetence (dokumenty, kopie titulních listů a článků, bibliografické záznamy apod.) má zkoušený k dispozici během přípravy na zkoušku.

Sestavy těchto podkladů ke každé kompetenci jsou zároveň součástí níže uvedených pokynů pro autorizovanou osobu. Jednotlivé dokumenty je možné využít opakovaně v různých okruzích otázek.

Ověřování kritérií praktickým předvedením formou předem zadané případové studie má písemnou formu. V případě, že uchazeč prakticky předvádí určité činnosti, tak zároveň komentuje a zdůvodňuje postup práce. Všechna kritéria, která jsou ověřována formou praktického předvedení, simulují reálnou činnost v práci knihovníka specialisty pracovníka správce fondů. Pro praktické předvedení zajistí autorizovaná osoba příslušné dokumenty, aby uchazeč pracoval s konkrétními reálnými příklady.

U kritérií, která jsou ověřována písemným nebo ústním ověřením, se hodnotí věcná správnost výsledků, obsah psaného textu a úroveň vyjadřování

Každé praktické předvedení má v Pokynech k realizaci zkoušky přiděleno bodové ohodnocení z něhož autorizovaná osoba přidělí až 50 % bodů za průběh práce, rychlost a přesnost pracovních postupů. Zbýlých až 50 % bodů připadá na výsledek. Pro jedno ověření se body sčítají.

U kritérií, která jsou ověřována ústním nebo písemným ověřením, se hodnotí věcná správnost výsledků, obsah textu a úroveň vyjadřování. Maximální bodové hodnocení každého kritéria je součástí Pokynů k realizaci zkoušky.

Kritérium je splněno, pokud uchazeč dosáhne alespoň 50% bodů.

U ověření praktickým předvedením je v záznam o průběhu a výsledku zkoušky rozepsáno bodové hodnocení podle

dílčích kritérií, u ústního nebo písemného ověření je uveden celkový počet bodů. Veškeré písemné podklady a přípravy uchazeče budou autorizovanou osobou archivovány po dobu 1 roku.

KONCIPOVÁNÍ REVIZÍ A POSUZOVÁNÍ KNIHOVNÍCH FONDŮ V RÁMCI INSTITUCE

Pro ověření kompetence *Koncipování revizí a posuzování knihovních fondů v rámci instituce* připraví autorizovaná osoba profily 5 modelových knihoven, z nichž 1 zadá pro ověření kritéria a) v termínu do 21 dnů před stanovenou zkouškou. Kritérium a) bude ověřeno formou případové studie, která bude uchazečem zpracována na zadané téma v rozsahu 1–2 normostrany (A4) a odevzdána 2 dny před stanoveným termínem zkoušky. V této kompetenci prokazuje uchazeč orientaci v příslušných právních předpisech.

VYTVÁŘENÍ KONCEPCÍ KOMPLEXNÍ PÉČE O KNIHOVNÍ FONDY

Pro ověření kompetence *Vytváření koncepcí komplexní péče o knihovní fondy* v kritériu a) zpracuje uchazeč metodický pokyn, který bude popisovat běžnou denní péči o knihovní fondy, charakterizovat optimální podmínky uložení fondu (klimatické podmínky, zabezpečení proti biologickým činitelům), průběžnou kontrolu skladových prostor a stavu fondu, možnosti oprav u mírně poškozených dokumentů, výběr dokumentů ke specifickému způsobu ošetření (vazba, reformátování, restaurování) pro knihovnu, jejíž profil zadá autorizovaná osoba v termínu do 21 dnů před stanovenou zkouškou. Metodický pokyn bude zpracován v rozsahu do 4 normostran (A4) a odevzdán 2 dny před stanoveným termínem zkoušky.

KOMPLEXNÍ SPRÁVA A ORGANIZACE KNIHOVNÍHO FONDU V RÁMCI INSTITUCE

Pro ověření kompetence *Komplexní správa a organizace knihovního fondu v rámci instituce* zpracuje autorizovaná osoba profily 5 modelových knihoven, z nichž 1 zadá pro ověření kritéria a) v termínu do 21 dnů před stanovenou zkouškou. Kritérium a) bude ověřeno formou případové studie, která bude uchazečem zpracována na zadané téma v rozsahu 2–3 normostrany (A4) a odevzdána 2 dny před stanoveným termínem zkoušky. Ověření kritéria b) a c) bude zaměřeno na vybavení skladů a volného výběru vhodným nábytkem, typem regálů, pomůckami pro stavění fondu, prostorové nároky na uložení knihovního fondu a jeho ochranu při uložení ve volném výběru.

VYTVÁŘENÍ KONCEPCE OBSAHU A SYSTÉMU STAVĚNÍ, SPRÁVA A ORGANIZACE SPECIALIZOVANÝCH (DÍLČÍCH) KNIHOVNÍCH FONDŮ A STUDOVEN V KNIHOVNÁCH

Pro ověření kompetence *Vytváření koncepce obsahu a systému stavění, správa a organizace specializovaných (dílčích) knihovních fondů a studoven v knihovnách* připraví autorizovaná osoba soubor 5 profilů specializovaných knihovních fondů, z nichž 1 profil zadá pro ověření kritéria a) v termínu do 21 dnů před stanovenou zkouškou. Kritérium a) bude ověřeno formou případové studie, která bude uchazečem zpracována na zadané téma v rozsahu 2–3 normostrany (A4) a odevzdána 2 dny před stanoveným termínem zkoušky. V kritériu b) ověří autorizovaná osoba povědomí o jiných běžně užívaných systémech organizace a stavění knihovních fondů v hlavních veřejných a specializovaných knihovnách v ČR, případně i v zahraničí.

OVLÁDÁNÍ AUTOMATIZOVANÉHO KNIHOVNÍHO SYSTÉMU

Pro ověření kompetence *Ovládání automatizovaného knihovního systému* je nutné, aby autorizovaná osoba byla obeznámena s tím, že všechny automatizované systémy pracují na principu modulárního propojení a pokrývají agendy provozu knihovny. Obecné popsání může být vztaženo ke konkrétnímu automatizovanému knihovnímu systému. V rámci kompetence uchazeč prokazuje znalost agend, které lze pokrýt automatizovaným provozem. Dále uchazeč prokazuje (kritérium b) povědomí o tom, že kromě zabezpečení provozu jsou v automatizovaném knihovním systému dostupná data o provozu knihovny, např. kvantitativní ukazatele o počtu a typu dokumentů, uživatelů, výpůjček a jaké možnosti pro organizaci práce v knihovně tato data poskytují. Pro ověření kompetence nejsou nutné žádné speciální pomůcky kromě psacích potřeb.

ORIENTACE VE SPECIALIZOVANÝCH ELEKTRONICKÝCH INFORMAČNÍCH ZDROJÍCH

Pro ověření kompetence *Orientace ve specializovaných elektronických informačních zdrojích*, kritéria a) a b), připraví autorizovaná osoba seznam webových adres portálů z prostředí veřejného internetu a národních elektronických informačních zdrojů, které mohou být předmětem zkoušky. Z tohoto seznamu budou pro účely zkoušky vybrány pro kritérium a) jeden zdroj a pro kritérium b) tři zdroje. Pro ověření kritéria c) vyhledává uchazeč ve fondech zahraničních knihoven. Autorizovaná osoba připraví seznam 50 dokumentů, u nichž uvede klíčové údaje: jméno autora, název knihy, část názvu knihy, ISBN (International Standard Book Number, mezinárodní číslo knihy). Při ověřování kritéria je nutné zadat dva různé typy klíčových údajů směřujících ke dvěma různým monografiím. Výběr příkladů se musí pohybovat v rámci aktuální knižní produkce, vydané nejdéle 20 let zpětně, pro účely zkoušky budou vybrány 3 dokumenty.

FORMÁLNÍ A OBSAHOVÁ ANALÝZA ODBORNÉHO CIZOJAZYČNÉHO TEXTU, RYCHLÉ ČTENÍ

Pro ověření kompetence *Formální a obsahová analýza odborného cizojazyčného textu, rychlé čtení* připraví

autorizovaná osoba pro obě kritéria 100 článků, a to vždy po 20 v anglickém, v německém, francouzském, španělském a ruském jazyce, ze kterých bude pro účely zkoušky vybrán jeden pro kritérium a) a jeden pro kritérium b), a to v jazyce dle výběru uchazeče.

VZDĚLÁVÁNÍ PRACOVNÍKŮ KNIHOVEN

Pro ověření kompetence Vzdělávání pracovníků knihoven připraví autorizovaná osoba 10 témat z oblasti správy a ochrany fondů na jednodenní školení pro pracovníky knihoven. Pro ověření všech kritérií vybere autorizovaná osoba jedno z témat, které zadá v termínu do 21 dnů před stanovenou zkouškou. Pro ověření kritéria a) zpracuje uchazeč osnovu školení, pro kritérium b) připraví prezentaci v rozsahu patnácti minut, kterou přednese. Pro ověření kritéria c) připraví test na ověření znalosti přednesené problematiky. Test se bude skládat ze tří otázek, každá bude mít čtyři varianty odpovědí, z nichž správné budou dvě.

Hodnocení

KONCIPOVÁNÍ REVIZÍ A POSUZOVÁNÍ KNIHOVNÍCH FONDŮ V RÁMCI INSTITUCE

2x praktické předvedení po 100 bodech, celkem 200 bodů

2x ústní ověření po 100 bodech, celkem 200 bodů

Celkem 400 bodů

VYTVÁŘENÍ KONCEPCÍ KOMPLEXNÍ PÉČE O KNIHOVNÍ FONDY

1x praktické předvedení, 100 bodů

1x ústní ověření, 100 bodů

Celkem 200 bodů

KOMPLEXNÍ SPRÁVA A ORGANIZACE KNIHOVNÍHO FONDU V RÁMCI INSTITUCE

1x praktické předvedení, 100 bodů

2x ústní ověření po 50 bodech, celkem 100 bodů

Celkem 200 bodů

VYTVÁŘENÍ KONCEPCE OBSAHU A SYSTÉMU STAVĚNÍ, SPRÁVA A ORGANIZACE SPECIALIZOVANÝCH (DÍLČÍCH) KNIHOVNÍCH FONDŮ A STUDOVEN V KNIHOVNÁCH

1x praktické předvedení, 100 bodů

1x ústní ověření, 100 bodů

Celkem 200 bodů

OVLÁDÁNÍ AUTOMATIZOVANÉHO KNIHOVNÍHO SYSTÉMU

2x ústní ověření, 100 bodů

Celkem 200 bodů

ORIENTACE VE SPECIALIZOVANÝCH ELEKTRONICKÝCH INFORMAČNÍCH ZDROJÍCH

1x ústní ověření, 100 bodů

1x praktické předvedení, 100 bodů

1x praktické předvedení a ústní ověření, 100 bodů

Celkem 300 bodů

FORMÁLNÍ A OBSAHOVÁ ANALÝZA ODBORNÉHO CIZOJAZYČNÉHO TEXTU, RYCHLÉ ČTENÍ

2x praktické předvedení po 100 bodech

Celkem 200 bodů

VZDĚLÁVÁNÍ PRACOVNÍKŮ KNIHOVEN

3x praktické předvedení po 100 bodech

Celkem 300 bodů

Celkově může uchazeč získat 2000 bodů. Pro úspěšné splnění zkoušky je potřeba dosáhnout alespoň 75% úspěšnosti, tj. 1500 bodů.

Autoři standardu

Autoři kvalifikačního standardu

Kvalifikační standard profesní kvalifikace připravila SR pro kulturu, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR (SKIP)

Národní knihovna ČR

Národní technická knihovna

Ústav informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

Městská knihovna Kutná Hora

Knihovna Kroměřížska

Univerzitní knihovna Západočeské univerzity v Plzni

Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích